

C ALBERT
CAMUS

Exilul și împărăția

Traducere din limba franceză
de Irina Mavrodin

POLIROM
2025

Cuprins

Femeia adulteră.....	7
Renegatul sau un spirit confuz.....	35
Cei muți	61
Oaspetele.....	83
Jonas sau artistul la lucru.....	106
Piatra care crește	152

Revolverul strălucea pe scândura vopsită în negru. Când jandarmul se întoarse către el, învățătorul îi simți izul de curea și de cal.

— Ascultă, Balducci, spuse deodată Daru, mi-e silă de toate astea, și de prizonierul tău mai mult ca de orice. Dar nici nu mă gândesc să-l predau. Mă voi bate, dacă va trebui. Dar asta nu.

Bătrânul jandarm rămase în picioare în fața lui, privindu-l cu severitate.

— Nu e bine ce faci, rosti el rar. Nici mie nu-mi place treaba asta. Nu te obișnuiești atât de ușor să târăști după tine un om legat. Am îmbătrânit în slujbă și tot mi-e rușine. Dar nici nu-i putem lăsa să-și facă de cap.

— Nu-l voi preda, repetă Daru.

— Ți-am mai spus.

— Nu fac una ca asta orice s-ar întâmpla. Spune-le ce ți-am spus: nu-l predau.

Se vedea limpede că Balducci se străduie să găsească o soluție. Îl privi pe arab și apoi iar pe Daru. În sfârșit se hotărî.

— Nu, n-o să le spun nimic. Dacă nu vrei să ne ajuți, n-ai decât, eu n-o să te denunț. Am primit ordinul să-ți las prizonierul, și ți-l las. Semnează-mi hârtia asta.

— Nu-i nevoie. N-o să tăgăduiesc că mi l-ai adus aici.

— Ești nedrept cu mine. Știu că vei spune adevărul. Te-ai născut aici, ești un om de

nădejde. Dar trebuie să semnezi; ăsta-i regulamentul.

Daru deschise sertarul, scoase o sticlută cu cerneală violetă, tocul de lemn roșu cu peniță specială, cu care făcea literele model pe caietele de caligrafie ale elevilor săi, și semnă. Jandarmul împături cu grijă hârtia și o puse în portofel. Apoi se îndreptă către ușă.

— Te însoțesc, zise Daru.

— Nu, spuse Balducci. Nu te strădui să fii politicos. M-ai jignit.

Îl privi pe arab, care stătea nemișcat în același loc, oftă cu necaz și se întoarse iar către ușă:

— Rămâi cu bine, fiule, spuse el.

Ușa se trânti în urma lui. Balducci se ivi în dreptul ferestrei, apoi dispăru. Zăpada îi înăbușea pașii. Calul se mișcă dincolo de zid, găinile cotcodăciră speriate. O clipă mai târziu, Balducci trecu din nou prin fața ferestrei, ducând calul de căpăstru. Înainta spre potecă, fără să se mai uite îndărăt, și se făcu nevăzut, urmat de cal. Un bolovan se auzi rostogolindu-se domol. Daru se întoarse către prizonier. Acesta nu se clintise din locul lui dar îi urmărea fiecare mișcare cu privirea.

— Așteaptă, spuse învățătorul în arabă și se îndreptă către ușa camerei. Pe prag se răzgândi, se duse la catedră, luă revolverul și-l băgă în buzunar. Apoi, fără să se uite la prizonier, intră în cameră.

Rămase multă vreme întins pe divan, privind cum cerul se întunecă treptat și ascultând tăcerea. În primele zile când venise aici, îndată după terminarea războiului, tăcerea aceasta îi păruse chinuitoare. Ceruse un post în orășelul de la poalele munților care despart deșertul de podișurile înalte. Acolo, pereții stâncoși, verzi și negri către miazănoapte, trandafirii sau violeți spre miazăzi, se înălțau la hotarul veșnicei veri. Îl numiseră într-un post aflat mai la nord, chiar pe podiș. La început îndurase cu greu pustietatea și tăcerea acestor pământuri sterpe, unde, cât cuprindeai cu ochii, nu vedeai decât pietre. Ici-colo, brazde adânci, aducând cu niște arături, fuseseră săpate pentru a scoate la iveală o anume piatră de construcție. Oamenii din partea locului nu arau decât ca să culeagă pietre. Uneori râcăiau câțiva pumni din pământul strâns de-a lungul anilor în vreo văgăună, folosindu-l ca îngrășământ pentru grădinile sărace de prin sate. Țara întreagă era pe trei sferturi acoperită numai cu pietre. Orașele se nășteau, străluceau, apoi piereau. Oamenii trăiau, se iubeau sau se urau, apoi mureau. În acest deșert nimeni, nici el și nici oaspetele său, nu însemna nimic. Și totuși, Daru știa că nici unul și nici celălalt n-ar fi putut trăi cu adevărat departe de acest deșert.

Când se ridică de pe divan, din sala de clasă nu se auzea nici cel mai mic zgomot.

Îl uimi bucuria care-l năpădise la gândul că arabul a fugit, că este iar singur și că nu mai are de luat nici o hotărâre. Dar prizonierul era tot acolo. Doar că se culcase cât era de lung între sobă și catedră și, cu ochii deschiși, privea în tavan. Acum i se vedeau bine buzele groase, care-i dădeau o înfățișare îndărătnică.

— Vino, spuse Daru.

Arabul se ridică și-l urmă. Intrară amândoi în cameră și învățătorul îi arătă un scaun lângă masă, chiar sub fereastră. Arabul se așeză, privindu-l pe Daru.

— Ți-e foame?

— Da, spuse prizonierul.

Daru puse pe masă două tacâmuri. Luă făină și ulei, frământă într-o farfurie puțin aluat și aprinse sobița cu gaz. În timp ce turta se cocea, ieși și aduse din magazie puțină brânză, câteva ouă, curmale și lapte condensat. Când socoti că turta e coaptă, o puse la răcit pe marginea ferestrei, încălzi niște lapte condensat subțiat cu apă și sparse ouăle pentru omletă. În timp ce le bătea, se izbi cu brațul de revolverul pe care-l avea în buzunarul drept. Lăsă castronul pe masă, trecu în clasă și băgă revolverul în sertarul de la catedră. Când se întoarse în cameră, se înnopta. Aprinse lumina și-i întinse arabului mâncarea, spunându-i:

— Mănâncă.

Acesta luă o bucată de turtă, o duse repede la gură, dar se opri:

— Și tu? spuse el.

— Mănânc și eu după ce termini tu. Buzele groase se întredeschiseră, arabul șovăi, apoi mușcă zdravăn din turtă.

După ce termină de mâncat, arabul îl privi pe învățător.

— Tu ești judecătorul?

— Nu, la mine rămâi doar până mâine.

— De ce mănânci cu mine?

— Mi-e foame.

Prizonierul tăcu. Daru se ridică și ieși. Aduse din magazie un pat de campanie, îl întinse între masă și sobă, perpendicular pe patul lui. Dintr-o valiză mare, care, sprijinită în picioare, într-un colț, îi slujea drept raft pentru dosare, scoase două pături și le așternu pe patul de campanie. Apoi se opri în mijlocul camerei, rămase așa o clipă și, în sfârșit, se așeză pe patul lui. Terminase cu toate treburile și cu toate pregătirile. Acum nu mai avea încotro, trebuia să-l privească pe prizonier. Îl privi, așadar, încercând să și-l închipuie cu fața schimonosită de furie. Dar nu izbutea. Nu vedea decât o privire întunecată și strălucitoare și o gură animalică.

— De ce l-ai omorât? spuse, cu o voce atât de dușmănoasă, încât fu uimit el însuși când se auzi.

Arabul privi în lături.

— A fugit. Am alergat după el.

Înălță către Daru niște ochi întrebători și triști.

— Și acum ce-o să-mi facă?

— Ți-e frică?

Prizonierul se crispă, ferindu-și privirea.

— Îți pare rău?

Arabul îl privi, cu gura deschisă. Era limpede că nu înțelege. Mânia puneă stăpânire pe Daru. În același timp își simțea stângaci și nefiresc trupul mare, înghesuit între cele două paturi.

— Culcă-te aici, spuse cu nerăbdare. Ți-ai patul tău.

Arabul nu se clintea. Îl strigă pe Daru:

— Ascultă!

Învățătorul îl privi.

— Jandarmul se întoarce mâine?

— Nu știu.

— Vii și tu cu noi?

— Nu știu. De ce?

Prizonierul se ridică și se întinse peste pătură, cu picioarele către fereastră. Lumina becului îl izbea drept în ochi. Îi închise.

— De ce? repetă Daru, stând în picioare în fața patului.

Arabul deschise ochii sub lumina orbitoare și îl privi, străduindu-se să nu clipească.

— Vino cu noi, îi spuse.

Se făcuse miezul nopții și Daru tot nu adormise. Se băgase în pat după ce lepădase totul de pe el. Avea obiceiul să doarmă gol. Dar când se văzu dezbrăcat, șovăi. Se simțea vulnerabil, ar fi vrut să-și pună